

DOOP VAN DE HEER

Overweging zondag 9 januari 2022 (C-jaar)

Vandaag vieren we het feest van de Doop van de Heer. Deze gebeurtenis is door schilders van naam op doek gezet (Verrochio, Giotto, Rembrandt). Wij hebben allemaal wel een beeld in ons hoofd van deze gebeurtenis. Haal dit beeld even in uw gedachten naar voren.....

Mijn beeld ziet er zo uit: Jezus staande in het water en op de kant Johannes de Doper met een doopschelp in zijn hand die Jezus doopt. Boven Jezus is de hemel geopend en boven zijn hoofd zweeft een duif. Komt uw afbeelding ongeveer hiermee overeen?

Kijken we nu eens naar de evangelielezing volgens Lucas van vandaag. Wat ontbreekt hier? Juist! De naam van degene die Jezus doopt, Johannes de Doper. Alleen in het evangelie van Marcus wordt Johannes met name genoemd als degene die Jezus doopt. Nu is het evangelie van Marcus het eerste en oudste evangelie; geschreven rond het jaar 60, ongeveer 30 jaar na de dood van Jezus. De kans dat Marcus nog mensen heeft gesproken die Jezus hebben gekend en gezien is groter dan die bij de andere evangelisten die het evangelie later of veel later hebben geschreven. Alle afbeeldingen van de doop van Jezus in de Jordaan, zijn gebaseerd op het evangelie van Marcus. Zo ook in de nu gesloten kerk in Ewijk.

Als we de beschrijvingen van de Jezus' doop in de vier evangelies naast elkaar leggen, dan is merkbaar dat Matteüs en Lucas zich ongemakkelijk voelden bij de beschrijving van Marcus. Zij konden zich moeilijk voorstellen dat Jezus zich liet dopen door Johannes. Hun Jezus was toch veel groter en belangrijker dan Johannes de Doper! Matteüs laat dit duidelijk zien als hij Johannes laat zeggen: Niet ik moet u dopen maar U moet mij dopen? In Lucas wordt de doop terloops beschreven, zonder de naam van de Doper te noemen. In het laatste evangelie van Johannes wordt slechts indirect naar Jezus' doop verwezen.

Johannes de Doper preekte een doop van bekering, van inkeer, om vergeving van zonden te verkrijgen. Nu doet zich de vraag voor: waarom liet Jezus zich dopen? Niet omdat hij gezondigd zou hebben en daarom tot inkeer diende te komen. Een mogelijk antwoord ligt in de eerste lezing volgens Jesaja. Jezus nam de schuld van Zijn (Joodse) volk (het huis van Israël) op zich. 'Dit is mijn Dienaar die Ik ondersteun, mijn uitverkorene in wie Ik een welbehagen schep. Mijn geest stort ik over Hem uit'. Door zijn doop ging Jezus zich zien als een profeet om het koninkrijk van God te verkondigen. Hij stelde zich in dienst van zijn Vader. De dienaar die Zijn leven zou geven voor onze zonden en schuld om deze door zijn doop en zijn lijden bij God weg te wassen. Hij bekrachtigde met zijn doop Johannes

boodschap 'Kom tot inkeer om vergeving van zonden te verkrijgen'. Maar Hij bekrachtigde ook de persoon die Johannes in Hem zag: 'Hij zal u dopen met de heilige Geest en met vuur'. De doop betekende een ommekeer in het leven van Jezus. Aan zijn vorige leven, waarschijnlijk was hij timmerman net als zijn vader Jozef, kwam een einde en een nieuw begin werd gemaakt: 'Zie Ik maak alles nieuw'. Een nieuw begin toen Hij aan het bidden was in de Jordaan, één met Zijn Vader. (Tijdens Zijn Doop horen voor we het eerst dat Jezus bad, wat Hij Zijn leven lang heeft volgehouden). Dat het doopsel door Johannes voor Jezus een keerpunt vormde, bevestigt ook Petrus (Handelingen 10: 34-38) in de tweede lezing van vandaag: 'Gij weet wat er overal in Judea gebeurd is: hoe Jezus van Nazaret zijn optreden begon in Galilea na het doopsel dat Johannes predikte, en hoe God Hem gezalfd heeft met de Heilige Geest en met kracht'.

Opvallend is verder aan de doop dat hier voor het eerst in het NT sprake is van één God in drie personen; van een drie-eenheid: De Vader spreekt uit de hemel, de Zoon staat in het levende en stromende water van de Jordaan (symbool voor de Uittocht uit de slavernij in Egypte) en de H. Geest zweeft boven Jezus' hoofd. Dopen met vuur! Dat vuur doet ons natuurlijk meteen denken aan de vurige tongen die de apostelen ontvingen met Pinksteren. 'Duurzame kracht' kregen ze om hun angst en benauwdheid af te leggen en te gaan getuigen over het woord van Jezus: 'het woord van alzo hoge' (GvL 381).

De doop van Jezus geeft aanleiding om na te denken over onze eigen doop. Hierdoor zijn wij opgenomen in de gemeenschap van Christus. Dit moeten we in ons leven wel laten zien. Bij zijn komst als onze nieuwe bisschop heeft De Korte de nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid die het doopsel voor ons met zich meebrengt. We moeten ons doopsel in ons leven waar-maken. Door ons als gelovige en fatsoenlijke christenen te gedragen, door het goede te kiezen boven het kwade. En dat gaat gepaard met fouten, want we zijn allemaal mensen en geen heiligen. Maar door het Doopsel hebben we in en door de Geest de kracht gekregen om tot inkeer te komen en vergiffenis te krijgen voor onze fouten. Om zo herboren te worden als kinderen van God. In het lied 'De geest heeft een nieuw begin gemaakt' (dat volgt na deze overweging), zingen we: 'Wij zijn in Hem gedoopt / Hij zalft ons met zijn vuur. Hij is de bron van hoop / in alle dorst en duur. Wie weet vanwaar Hij komt / wie wordt zijn licht gewaar? Hij opent ons de mond / en schenkt ons aan elkaar' (GvL 419a). De doop van Jezus nodigt ons uit tot dienstbaarheid, liefde en zorg voor anderen. Alleen zo mogen we misschien eens Gods woord ervaren: 'In jullie vind Ik vreugde'.

(Foto's: De Doop van de Heer van Verrochio (ca. 1575) en detail koorraam Johannes de Doper-kerk Ewijk)

Andreaskoor (SV)